

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความสำเร็จของการรักษาวัณโรคด้วยระบบยาระยะสั้นแบบมี พื้เลี้ยงในจังหวัดแพร่
ผู้เขียน	นายเจริญศักดิ์ เวียงนาค
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ไกรพิบูลย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จของการรักษาวัณโรคระยะสั้นแบบมีพื้เลี้ยงในจังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะบวกที่ขึ้นทะเบียนรักษา กลุ่มพื้เลี้ยงผู้ทำหน้าที่ควบคุมกำกับการกินยาของผู้ป่วยวัณโรค กลุ่มผู้ประสานงานวัณโรคระดับอำเภอ กลุ่มเจ้าหน้าที่คลินิกวัณโรคประจำโรงพยาบาลของรัฐ และกลุ่มเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ที่รับผิดชอบงานวัณโรค เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่าความสำเร็จของการรักษาวัณโรคด้วยระบบยาระยะสั้นแบบมีพื้เลี้ยงในจังหวัดแพร่นั้น เกิดจากปัจจัยด้านตัวผู้ป่วย และปัจจัยด้านกระบบการรักษาพยาบาล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยด้านตัวผู้ป่วย ประกอบด้วย การมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ดีของผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะบวกภายหลังที่ขึ้นทะเบียนรักษา (Mean = 3.34, SD = 0.90) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดีจากครอบครัวในการรักษาพยาบาล (Mean = 3.72, SD = 0.781) นอกจากนี้ ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ยังพบว่าปัจจัยที่ทำให้การรักษาวัณโรคประสบผลสำเร็จด้านตัวผู้ป่วยนั้น ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติตัวตามแพทย์สั่งอย่างเคร่งครัด 2) การรับประทานยารักษาวัณโรคอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (ไม่ขาดยา) 3) การดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ 4) การมีผู้ดูแล กระตุ้นเตือน และกำกับการรับประทานยา และ 5) สมาชิกในครอบครัวเข้าใจ ดูแลเอาใจในเรื่องการรักษาเป็นอย่างดี ปัจจัยด้านระบบการรักษา ในมุมมองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษานั้น ประกอบด้วย 1) การมีนโยบายการดำเนินงานรักษาวัณโรคระยะสั้นแบบมีพื้เลี้ยงกำกับการกินยาที่ชัดเจน 2) การมีขั้นตอนหรือแนวทางการดำเนินงานที่ละเอียดครอบคลุมทุกกิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามมาตรฐานการรักษาวัณโรคด้วยระบบยาระยะสั้นแบบมี

ที่เลี้ยงกำกับการกินยา 3) การมีเจ้าหน้าที่ผ่านการอบรมเฉพาะทางในการปฏิบัติงาน และ 4) มีการสนับสนุนค่าตอบแทนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในกรณีรักษาผู้ป่วยจนหายขาด

ข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานรักษาวัณโรคด้วยระบบยาระยะสั้นแบบมีที่เลี้ยงในจังหวัดแพร่ ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) กระตุ้นหรือส่งเสริมด้านจิตใจ และสังคมของผู้ป่วยโดยการให้กำลังใจ และการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด 2) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยวัณโรค โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวของผู้ป่วย และ 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ผู้ป่วยวัณโรคให้เห็นความสำคัญต่อวิธีการรักษา เพื่อให้มีการปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามแผนการรักษา อันจะส่งผลให้อัตราการรักษาหายจากวัณโรคสูงขึ้น

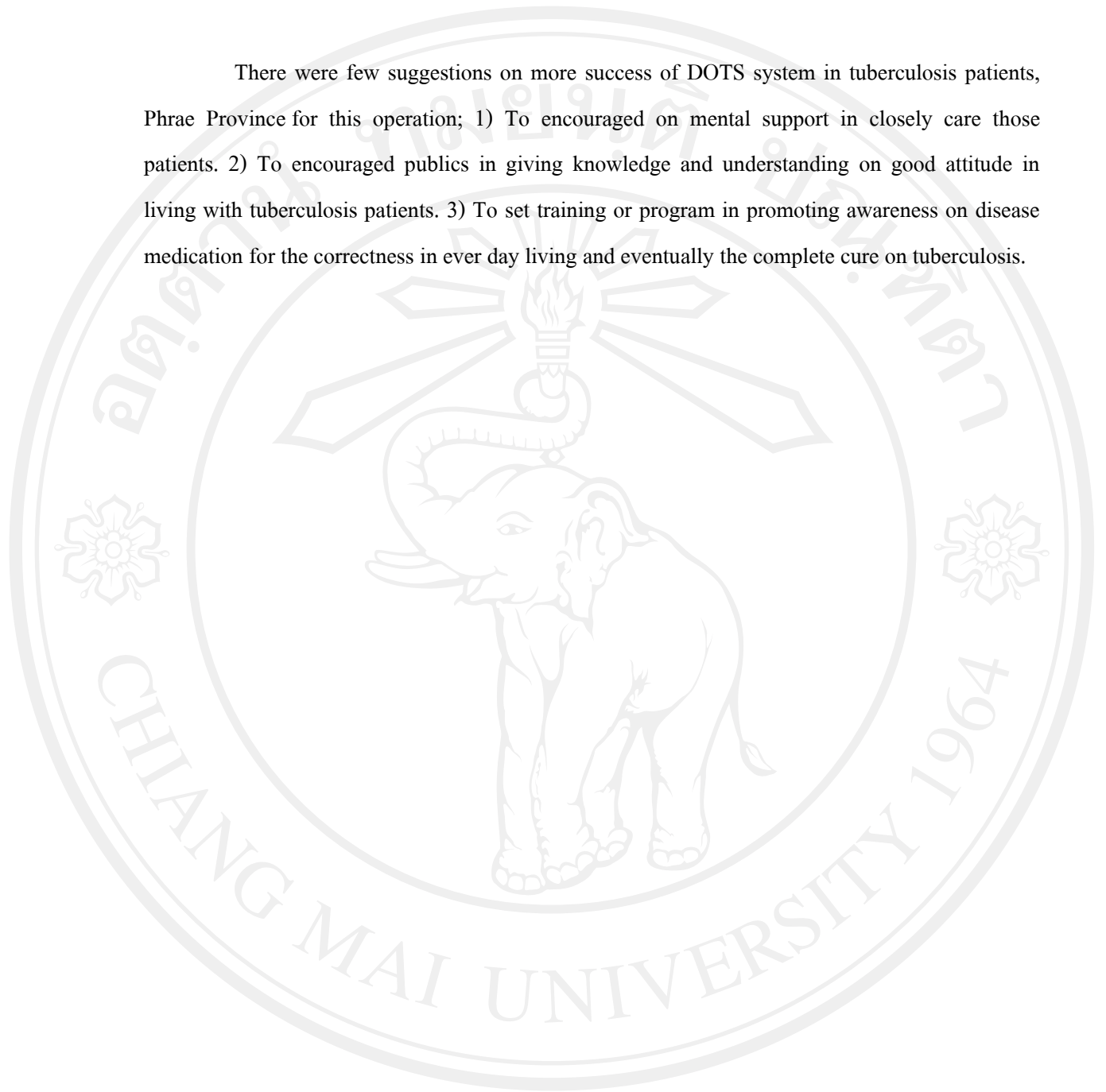
Thesis Title	The Success of Tuberculosis Treatment by DOTS System in Phrae Province
Author	Mr. Jaruensuk Vaingnak
Degree	Master of Education (Health Promotion)
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Suchada Kraiphibul

Abstract

This research used quantitative and qualitative analysis. It aimed to investigate on the success of Directly Observed Treatment Short Course (DOTS) system in tuberculosis patients, Phrae Province. The samples consisted of the tuberculosis patients who registered for curing, group of nurses and people in charge who control the medicine consuming habit of tuberculosis patients, tuberculosis health offices at district and sub - district levels and the officers located in government hospitals for tuberculosis clinic. The data were collected using the interviewing questionnaire, in-depth interview and focus group. Data were analyzed by descriptive statistics and content analysis.

The result of the study shows that the success of DOTS system in tuberculosis patients, Phrae Province: patient factor and medication system factor. For patient factor, the tuberculosis patients' health sanitation after medical registration (Mean=3.34, SD=0.90), well-family support in medication for patients (Mean=3.72, SD=0.78). In addition, the result from in-depth interview also shows that the factors leading to the success of tuberculosis cure, that were 1) discipline in following the medical instruction committed by tuberculosis patients 2) regularly took medicine 3) To keep health always. 4) Always had nurses or controller in taking medicine and 5) Understanding and taking care from family. On the other hands, for medicine system factor, from those in charge for medication point of view, there were 4 factors on the success of DOTS system in tuberculosis patients, Phrae Province; 1) There were a clear and explicit policy on short-term tuberculosis medication by using nurses in controlling/instructing medicine taking habit. 2) There were clear steps/procedures. 3) There were well-trained staff involved in operation and 4) well-paid compensation in case patients completely cured.

There were few suggestions on more success of DOTS system in tuberculosis patients, Phrae Province for this operation; 1) To encouraged on mental support in closely care those patients. 2) To encouraged publics in giving knowledge and understanding on good attitude in living with tuberculosis patients. 3) To set training or program in promoting awareness on disease medication for the correctness in ever day living and eventually the complete cure on tuberculosis.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved